

Lakialoite LA 9/2019 vp

Ritva Elomaa ps ym.

Lakialoite laiksi työntekijän eläkelain 98 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään niin kutsutun puoliväli-indeksin käyttöönottamista. Puoliväli-indeksissä hinta- ja ansiotason muutosten painoarvo on 50 prosenttia maksussa olevaa eläkettä tarkistettaessa. Aloitteessa esitetään puoliväli-indeksin soveltamista kaikkiin työeläkkeisiin aina 1 500 euron saakka. Tarkoituksena on erityisesti pienituloisten eläkeläisten taloudellisen tilanteen parantaminen.

PERUSTELUT

Työeläkkeen tarkoitus on turvata tietty työuran ansioihin perustuva tulotaso työeläkkeen saajille. Eläkkeiden taso on kuitenkin jäänyt jälkeen yleisestä kustannustason noususta, mikä on tunnistettu yhteiskunnallinen haaste. Eläkeläisköyhyys on vakava ongelma, ja eläkeläisten määrä Suomessa kasvaa jatkuvasti. Takueläkkeisiin tehtävät ainoastaan nimelliset korotukset eivät riitä turvaamaan eläkeläisille riittävää toimeentuloa, joten tilanteen korjaamiseksi tarvitaan tehokkaampia toimenpiteitä. Suuri osa eläkkeensaajista joutuu elämään erittäin pienillä tuloilla, mediaanieläkkeen ollessa 1 459 euroa kuukaudessa. Eläketurvakeskuksen tietojen mukaan lähes 40 prosentilla eläkeläisistä eläke jää alle 1 250 euron kuukaudessa.

Hyvinvointiamme rakentamassa olleiden eläkeläisten tulisi olla oikeutettuja riittävään toimeentuloon suhteessa hyödykkeiden yleiseen hintakehitykseen sekä asumiskustannusten tasoon. Aloitteessa esitettävän puoliväli-indeksin käyttöönottaminen turvaisi eläkeläisten elintason kehitystä ja ehkäisisi eläkeläisköyhyyttä. Puoliväli-indeksin käyttöönottaminen aloitteessa esitettävällä tavalla on kohdennettu nostamaan erityisesti pieni- ja keskituloisten eläkeläisten tulotasoa niin, että se vastaisi paremmin voimakkaasti nousseita elinkustannuksia.

Eläkkeissä on indeksiturva siksi, että sillä huolehditaan maksussa olevan eläkkeen ostovoiman säilymisestä. Inflaatiokehitys ja jatkuvasti nousevat elinkustannukset heikentävät eläkeläisten ostovoimaa, ja eläkkeiden tason tulisi seurata tätä kehityskulkua. Pienituloisten eläkeläisten tulot menevät lähes kaikki kotimaiseen kulutukseen, mikä on myös otettava huomioon arvioitaessa lakimuutoksen vaikutuksia kansantalouteen.

Taitettuun indeksiin, jossa eläkkeiden hintatason muutoksen painoarvo on 80 prosenttia ja ansiotason muutoksen painoarvo 20 prosenttia, siirtymisen syynä vuonna 1996 oli eläkemenojen hil-

Lakialoite LA 9/2019 vp

litseminen. Seurauksena on ollut eläkkeensaajien taloudellisen aseman heikentyminen ja elintason lasku. Eläkeläisköyhyyden lisääntyminen on selvä merkki siitä, että taitettuun indeksiin nojaavat korotukset eivät ole riittäneet turvaamaan eläkeläisille riittävää toimeentuloa.

Puoliväli-indeksissä hinta- ja ansiotason muutosten painoarvo on 50 prosenttia. Eläkkeiden taso seuraisi tällöin paremmin yleistä palkkakehitystä. Puoliväli-indeksin soveltamista kaikkiin työeläkkeisiin voidaan budjettivaikutukset huomioon ottaen pitää järkevänä 1 500 euroon asti. Ehdotetun rajauksen myötä paine nostaa eläkemaksuja ei nousisi kohtuuttoman kovaksi. Samaan aikaan ratkaisu kuitenkin parantaisi kaikkien eläkeläisten ostovoimaa tuoden tuntuvan parannuksen erityisesti pienituloisten eläkeläisten toimeentuloon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työntekijän eläkelain 98 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 98 § seuraavasti:

98 §

Eläkkeiden indeksitarkistus

Maksussa oleva eläke tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien indeksillä (*työeläkeindeksi*), jota laskettaessa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,5 ja hintatason muutoksen painokerroin 0,5. Painokertoimia sovelletaan eläkkeen osaan, jonka määrä on enintään 1 500 euroa.

Maksussa olevan eläkkeen 1 500 euroa ylittävä osa tarkistetaan työeläkeindeksillä, jota laskettaessa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,2 ja hintatason muutoksen painokerroin 0,8.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Lakialoite LA 9/2019 vp

Helsingissä 4.10.2019

Ritva Elomaa ps
Jani Mäkelä ps
Kaisa Juuso ps
Rami Lehto ps
Minna Reijonen ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps
Sami Savio ps
Mari Rantanen ps
Lulu Ranne ps
Ville Vähämäki ps
Toimi Kankaanniemi ps
Olli Immonen ps
Petri Huru ps
Ville Tavio ps
Jouni Kotiaho ps
Veijo Niemi ps
Jussi Wihonen ps
Ano Turtiainen ps
Veikko Vallin ps
Jari Ronkainen ps
Mauri Peltokangas ps
Jukka Mäkynen ps
Juha Mäenpää ps
Sanna Antikainen ps
Ari Koponen ps
Sebastian Tynkkynen ps